

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Δ' ΤΑΞΗΣ
ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 29 ΜΑΪΟΥ 2006
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ**

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αριστοτέλους Πολιτικά (Γ1, 1-2, 3-4/6/12)

Τῷ περὶ πολιτείας ἐπισκοποῦντι, καὶ τίς ἐκάστη καὶ ποία τις, σχεδὸν πρώτη σκέψις περὶ πόλεως ἵδειν, τί ποτέ ἐστιν ἡ πόλις. Νῦν γὰρ ἀμφισβητοῦσιν, οἱ μὲν φάσκοντες τὴν πόλιν πεπραχέναι τὴν προᾶξιν, οἱ δ' οὐ τὴν πόλιν ἀλλὰ τὴν ὀλιγαρχίαν ἢ τὸν τύραννον τοῦ δὲ πολιτικοῦ καὶ τοῦ νομοθέτου πᾶσαν ὁρῶμεν τὴν πραγματείαν οὕσαν περὶ πόλιν, ἢ δὲ πολιτεία τῶν τὴν πόλιν οἰκούντων ἐστὶ τάξις τις. Ἐπεὶ δ' ἡ πόλις τῶν συγκεκμημένων, καθάπερ ἄλλο τι τῶν ὄλων μὲν συνεστώτων δ' ἐκ πολλῶν μορίων, δηλονότι πρότερον ὁ πολίτης ζητητέος ἢ γὰρ πόλις πολιτῶν τι πλῆθος ἐστίν. Ὅστε τίνα χρὴ καλεῖν πολίτην καὶ τίς ὁ πολίτης ἐστὶ σκεπτέον. Καὶ γὰρ ὁ πολίτης ἀμφισβητεῖται πολλάκις οὐ γὰρ τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦσι πάντες εἶναι πολίτην· ἐστὶ γὰρ τις ὃς ἐν δημοκρατία πολίτης ὢν ἐν ὀλιγαρχία πολλάκις οὐκ ἐστὶ πολίτης.

Ὁ πολίτης οὐ τῷ οἰκεῖν πῶς πολίτης ἐστίν (καὶ γὰρ μέτοικοι καὶ δοῦλοι κοινωνοῦσι τῆς οἰκίσεως), οὐδ' οἱ τῶν δικαίων μετέχοντες οὕτως ὥστε καὶ δίκην ὑπέχειν καὶ δικάζεσθαι (τοῦτο γὰρ ὑπάρχει καὶ τοῖς ἀπὸ συμβόλων κοινωνοῦσιν)· ... πολίτης δ' ἀπλῶς οὐδενὶ τῶν ἄλλων ὀρίζεται μᾶλλον ἢ τῷ μετέχειν κρίσεως καὶ ἀρχῆς. ... Τίς μὲν οὖν ἐστὶν ὁ πολίτης, ἐκ τούτων φανερόν· ὃ γὰρ ἐξουσία κοινωνεῖν ἀρχῆς βουλευτικῆς καὶ κριτικῆς, πολίτην ἤδη λέγομεν εἶναι ταύτης τῆς πόλεως, πόλιν δὲ τὸ τῶν τοιούτων πλῆθος ἰκανὸν πρὸς αὐτάρκειαν ζωῆς, ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν.

A. Από το παραπάνω κείμενο να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το απόσπασμα: «*Καὶ γὰρ ὁ πολίτης ἀμφισβητεῖται ... ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν*».

Μονάδες 10

B. Να απαντήσετε στα παρακάτω:

B1. «*Τῷ περὶ πολιτείας ἐπισκοποῦντι ... οὐκ ἐστὶ πολίτης*»:

Σύμφωνα με το σχολικό βιβλίο, στην παραπάνω ενότητα «*η διερεύνηση του θέματος γίνεται με την αναλυτική μέθοδο*». Ποια είναι η επιχειρηματολογία του Αριστοτέλη, η οποία δικαιολογεί την παραπάνω άποψη;

Μονάδες 10

B2. Με βάση το κείμενο που σας δόθηκε, να αναφέρετε και να σχολιάσετε τα κριτήρια με τα οποία ο Αριστοτέλης ορίζει την έννοια του πολίτη.

Μονάδες 10

- B3.** Αφού μελετήσετε το παρακάτω μεταφρασμένο κείμενο, να αιτιολογήσετε τη θέση του Αριστοτέλη: «*ἢ γὰρ πόλις πολιτῶν τι πλῆθός ἐστιν*».

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο άνθρωπος που δεν μπορεί να ζει μαζί με άλλους σε κοινότητα, ο άνθρωπος που λόγω αιδώσεως αισθάνεται πως δεν του λείπει τίποτε, αυτός ο άνθρωπος δεν αποτελεί με κανέναν τρόπο μέρος της πόλης – ένας τέτοιος όμως άνθρωπος είναι, τότε, ή ζώο ή θεός.

(Αριστοτέλους *Πολιτικά* Α2, 13)

Μονάδες 10

- B4.** Γιατί κατά τον Αριστοτέλη η ηθική φιλοσοφία είναι μέρος της πολιτικής φιλοσοφίας;

Μονάδες 10

- B5.** *πεπραχέναι, συνεακῶτων, καλεῖν, σκεπτέον, μετέχοντες*. Να γράψετε στο τετράδιό σας δύο *σύνθετα ομόρριζα*, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής, για καθεμιά από τις παραπάνω λέξεις.

Μονάδες 10

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ισοκράτους *Εὐαγόρας* §6

Νῦν δὲ τίς οὐκ ἂν ἀθροίσαιεν, ὅταν ὄρᾳ τοὺς μὲν περὶ τὰ Τρωϊκὰ καὶ τοὺς ἐπέκεινα γενομένους ὑμνομένους καὶ τραχοδουμένους, αὐτὸν δὲ προειδῆ, μηδ' ἂν ὑπερβάλλῃ τὰς ἐκείνων ἀρετὰς, μηδέποτε τριούτων ἐπαίνων ἀξιωθησόμενον; Τούτων δ' αἴτιος ὁ φθόνος. Ἐπὶ τοῦτο μόνον ἀγαθὸν πρόσεστιν, ὅτι μέγιστον κακὸν τοῖς ἔχουσιν ἐστίν. Οὕτω γὰρ τινες δυσχέως πεφύκασιν, ὥσθ' ἴδιον ἂν εὐλογουμένων ἀκούοιεν, οὓς οὐκ ἴσασιν εἰ γεγόνασιν, ἢ τούτων, ὑφ' ὧν εὖ πεπονθότες αὐτοὶ τυγχάνουσιν.

αὐτὸν δὲ προειδῆ = ενώ ο ίδιος εκ των προτέρων γνωρίζει.

- Γ1.** Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το παραπάνω κείμενο.

Μονάδες 20

- Γ2.** Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

τίς: τη γενική πληθυντικού.

ὄρᾳ: το γ' ενικό πρόσωπο ευκτικής αορίστου β' της ίδιας φωνής.

ὑπερβάλλῃ: το β' ενικό πρόσωπο προστακτικής αορίστου β' της ίδιας φωνής.

ἀξιωθησόμενον: τη δοτική πληθυντικού του θηλυκού γένους.

ᾧ: την αιτιατική πληθυντικού του θηλυκού γένους.

μέγιστον:	τη δοτική πληθυντικού στο συγκριτικό βαθμό.
ἀκούοιεν:	το β' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου της ίδιας φωνής.
γεγόνασι:	το απαρέμφατο του ίδιου χρόνου και της ίδιας φωνής.
πεπρόθυτοι:	το απαρέμφατο ενεστώτα.
τυγχάνουσιν:	το γ' ενικό πρόσωπο ευκτικής μέλλοντα.

Μονάδες 10

Γ3. α. ὄρα: Να γράψετε την πρόταση στην οποία ανήκει το παραπάνω ρήμα, να την αναγνωρίσετε ως προς το είδος της και να δικαιολογήσετε την έγκλιση εκφράσ της.

Μονάδες 3

Γ3. β. Να αναγνωρίσετε συντακτικώς τα παρακάτω:
ὑμνουμένους, ἐπαίνων, κακὸν, τινες, ἥδιον, οὖς, ὑφ' ὧν.

Μονάδες 7

**ΤΥΧΗι ΑΓΑΘΗι
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ**